

E. U. de Enfermería (Ourense)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
051G140V01201	Introdución á enfermaría clínica	1c	6
051G140V01202	Ética e lexislación	1c	6
051G140V01203	Farmacoloxía e dietética	1c	9
051G140V01204	Enfermaría clínica I	1c	9
051G140V01205	Enfermaría clínica II	2c	6
051G140V01206	Enfermaría comunitaria II	2c	9
051G140V01207	Xestión de enfermaría	2c	6
051G140V01208	Prácticas clínicas I	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS**Introducción á enfermaría clínica**

Materia	Introdución á enfermaría clínica			
Código	O51G140V01201			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros			
Profesorado	Cerradelo Lama, Jaime Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é capacitar ao alumnado para identificar as alteracións da saúde das persoas, así coma no coñecemento de procedementos enfermeiros.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información

D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber as principais causas do enfermarse humano (etiología) e os mecanismos polos que éstos actúan de forma nociva (patología)	A1		C9	D1
	A2		C13	D2
	A3		C28	D4
	A4		C29	D9
Ser capaz de identificar os principais síntomas que se asocian á enfermidade e os signos que se detectan ao realizar a exploración física do paciente (semiología)	A2	B1	C9	D1
	A3	B3	C13	D2
	A5	B6	C28	D9
		B17	C29	
Ser capaz de aplicar as principais técnicas diagnósticas e as normas de actuación de enfermería en cada unha delas	A2	B2	C2	D1
	A4	B6	C13	D4
	A5	B9	C18	D5
		B14	C28	D6
		B15	C29	D7
		B16		D8
		B17		
		B18		
Ser capaz de utilizar adecuadamente os produtos sanitarios	A4	B12	C2	D3
				D7
				D10
				D11
Ser capaz de identificar as enfermidades producidas por axentes físicos	A5		C9	D1
			C28	D7
			C29	

Contidos

Tema	
Introdución á fisiopatología.	<ul style="list-style-type: none"> -Valoración de signos e síntomas de enfermidade: -Monitorización dos signos vitais -Dor -Monitorización respiratoria: disnea, tose, cianose ... -Hemorragias -Manexo da náusea, manexo do vómito. -Diarrea, estreñimento e malabsorción -Ictericia -Anomalías na función renal, anomalías no volume de orixes, hematuria, piuria -Hipoglicemia e hiperglicemia, cetoacidose e estado hiperosmolar -Tratamento da febre, hipertermia e hipotermia -Alteración da consciencia. Síncope, avaliación, monitorización -Fracturas (tipos) e traumatismos (craneal, de medula espinal e pescozo, torácico, abdominal e facial) -Radiología: técnicas e métodos complementarios de diagnose: Funcionamento dun servizo de Radiología. Os raios X. Propiedades. Tipos de radiacións Técnicas que utilizan radiacións ionizantes: Radiología convencional. TAC Técnicas que non utilizan radiacións ionizantes: Ecografía. ECO Doppler, Resonancia magnética Atención de Enfermería, procedementos relacionados e información ao paciente en: contrastes. reaccións adversas Preparación do paciente para as distintas exploracións radiolóxicas: dixestivas, urinarias, mama, músculo-esquelético, etc ... Normas xerais en radiología intervencionista: angiografías, nefrostomía percutánea Contraste e protección radiolóxica.

Procedementos de enfermaría nas manifestacións patolóxicas. (Uso e indicacións de produtos sanitarios).	<p>Coidados enfermeiros, incorporando linguaxe e metodoloxía enfermeira (NNN)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coidados de enfermaría ao ingreso: Documentación (valoración, rexistros: gráficas, escalas, ...) - Obtención, manipulación e transporte de mostras: sangue (Flebotomía: arterial, venosa) e Mostra de sangue capilar), feces , esputos, PAAF e biopsias - Sondaxe vesical, sondaxe gastrointestinal e coidados - Punción intravenosa. Coidados - Administración de medicación: diferentes vías (tópica, inhalatoria, rectal, oral e parenteral). Mantoux. - Vendaxes: xeneralidades, material, tipos, funcións, complicacións, coidados - Axuda na exploración: Preparación probas diagnósticas e/ou terapéuticas (Punción lumbar, paracentese, artrocentese, pericardiocentese e toracocentese). - Termoterapia: Aplicación de calor ou frío ... - Transporte: dentro da instalación e Transporte: entre instalacións. - Axuda co autocuidado e coidados paciente encamado: Baño, Cambio de posición,... - Coidados post-mortem.
---	---

Soporte vital Básico e avanzado.	<ul style="list-style-type: none"> - A asistencia prehospitalaria urxente. Ambulancias paramédicas, transporte aéreo e preparación do paciente. Respiradores de transporte. Material de monitorización e transporte. - Urxencias. Definición. Triaxe, clasificación e procedementos. - Interpretación ECG. Arritmias cardíacas de atención urxente. Monitorización. - Primeiros auxilios. RCP. - Afogamento. - Lesións por electricidade. - Inxestión de cáusticos. - Inhalación de gases tóxicos. - Queimaduras. - Conxelacións.
----------------------------------	---

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	16	15	31
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentación	1	10	11
Lección maxistral	25	39	64
Exame de preguntas obxectivas	4	36	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Seminario/obradoiro: Actividades teórico-prácticas enfocadas ao traballo sobre procedementos específicos, que permiten complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, congresos, xornadas, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Levarase a cabo de maneira grupal.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre procedementos enfermeiros, nos que o alumnado adquirirá habilidades prácticas baseadas na evidencia

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas de seminarios e participación nas diferentes actividades que se realicen. Valoraranse os coñecementos e as habilidades prácticas dos distintos procedementos enfermeiros traballados nos distintos seminarios, así como as habilidades de organización e planificación previa dunha simulación práctica. Realizarase a valoración mediante unha proba teórico-práctica no aula de simulación. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Datos de avaliación: páx web	40	B1 B2 B3 B17 B18	C2 C13 C29	D1 D2 D4 D6 D7 D10 D11	
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, onde so unha delas será correcta, as preguntas non contestadas no restan puntuación. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media. Data de avaliación: páx web	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B9 B12 B14 B15 B16	C2 C9 C13 C18 C28 C29	D3 D5 D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Enlace datos de avaliación: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/alumnado/exames-grao>

Avaliación para a modalidades SEMINARIOS "NON Presencial":

A esta modalidade poderán acollerse aquelas/os alumnas/os que por causas xustificadas non lles sexa posible asistir con regularidade (mais do 90%) aos seminarios, para o que deberán ao inicio da materia comunicarlle ao profesorado por escrito, que non van asistir aos seminarios e a causa debidamente xustificada que o impida. Tamén aquelas/os alumnas/os que por diferentes causas, sempre xustificadas, aínda asistindo a algun seminario, non alcancen a asistencia do 90%. En ambos casos pasarán á modalidade non presencial.

Critérios de avaliación para a modalidade "non presencial"

1. Proba teórico-práctica na aula de simulación de todos os procedementos dados no aula durante o curso. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC (40%). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10.

2. Exame de preguntas obxectivas: Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, onde so unha delas será correcta, as preguntas non contestadas no restan puntuación. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10.

Para superar a totalidade da materia será indispensable ter superada cada unha das partes. O suspenso dalgunha parte, suporá a non superación da materia.

2ª Edición ordinaria.

Os criterios para esta avaliación serán os mesmos que na 1ª edición ordinaria.

O alumnado examinarase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA.

CRITERIO DE AVALIACIÓN:

1. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, onde so unha delas será correcta, as preguntas non contestadas no restan puntuación. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5

puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 60%

2. Proba práctica na aula de simulación. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 40%.

Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media.

Outros comentarios

- As datas oficiais de exame marcadas para esta materia, nas dúas edicións correspondentes, poderán consultarse na páxina web <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao> , así como no taboleiro de anuncios do centro.
- 1ª edición:
- 2ª edición:
- Convocatoria fin de carreira:
- Utilizaráse a plataforma Fatic da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o que será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gloria Bulechek Howard Butcher Joanne M. Dochterman Cheryl Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª, Elsevier ESPAÑA, 2013

Meridean Maas; Marion Johnson; S. Moorhead, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 5ª, Elsevier ESPAÑA, 2013

NNNConsult, Elsevier España,

Javier Morillo Rodríguez and David Fernández Ayuso, **Enfermería clínica II . Cuidados críticos y especialidades médico-quirúrgicas**, 1ª, Elsevier España, 2016

Perry, A.G; Potter, P, **Guía Mosby de Técnicas y Procedimientos Básicos**, 7ª, Elsevier España, 2011

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

Bibliografía Complementaria

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fisterra.com/index.asp>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Nursing,

Metas de Enfermería,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen

atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Seminario/Obradoiro: Realizaranse a través do Campus Remoto (asistencia obrigatoria) ou telematicamente a través do Faitic.

Estudo de casos, análises diagnósticos, aprendizaxe baseada en problemasv (Faitic).

Actividades introdutorias: actividades encamiñadas a tomar contacto e a presentación da materia.

Lección maxistral: a través do Campus Remoto da UVigo ou telematicamente a través do Faitic.

Presentación: A/o estudante, de maneira individual/grupal elabora un documento sobre a temática da materia (.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención é por vía email. Faráanse as titorías personalizadas de xeito virtual a través da aula virtual e baixo previa petición.

* Contidos: Non varían

* Bibliografía: Non varía

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Mantense o mesmo deseño das probas utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades de exame final oral (aula virtual) ou escrito non presencial (ben a través cuestionarios, exercicios do Faitic e/ou ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado).

1. Proba tipo test de preguntas obxectivas: Farase de forma virtual a través da ferramenta de xestión da aprendizaxe Moodle. Preguntas tipo test con 3-4 alternativas de resposta e só una delas será a correcta. Será necesario obter o 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). As preguntas non contestadas no restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación haberá que ter polo menos 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 60%

2. Seminario (30%):

2.1. Resolución dun exercicio a través de Faitic/Moodle, relacionado cos seminarios, no que se demostrará o manexo da taxonomía NANDA- NOC- NIC. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 10%.

2.2. Proba oral a través do Campus Remoto, sobre os procedementos enfermeiros traballados nos seminarios. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 20%

Para facer media cos outros apartados da avaliación terá que obter polo menos 5 puntos sobre 10 en cada unha das probas de avaliación dos seminarios.

3. Presentación: traballos grupais realizados en liña. Devandito exercicio entregarase en tempo e forma na plataforma Tema no apartado de exercicios en formato PDF. Para facer media cos outros apartados da avaliación, terá que obter polo menos 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 10%.

Imprescindible superar cada unha destas partes para aprobar a materia.

2ª EDICIÓN ORDINARIA

As probas finais da segunda edición ordinaria serán "non presenciais" no caso de que persistan as medidas excepcionais.

Mantense o mesmo deseño das probas da primeira edición ordinaria adaptadas pola situación excepcional utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades de exame tipo test non presencial, exercicios en Faitic e ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado, recollidas no Manual de urxencia para a docencia e a avaliación debido ao Covid-19.

A avaliación farase da seguinte maneira:

- A/o alumna/o que non teña superada na 1ª edición ordinaria a parte da teoría, deberá facer un exame de preguntas tipo test do mesmo deseño da 1ª edición. Será necesario obter o 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). As preguntas non contestadas no restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación haberá que ter polo menos 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 60%

- A/o alumna/ou que non superase a avaliación dos seminarios, deberá facer a proba/s non superadas na 1ª edición ordinaria. O deseño das probas será o mesmo da 1ª edición.

Para facer media co resto da avaliación haberá que ter polo menos 5 puntos sobre 10 na proba/s. Tamén se manterá a ponderación.

Presentación: Deberá ter presentado en tempo e forma o traballo na data sinalada no cuadrimestre na plataforma faitic no

apartado de ejercicios.

IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE PARA APROBAR A MATERIA

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e lexislación**

Materia	Ética e lexislación			
Código	O51G140V01202			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es			
Web				

Descrición xeral	<p>A profesión de enfermaría afecta directa e intimamente ao ser humano, por iso corre o risco de lesionar posibles dereitos fundamentais, como a intimidade, a honra, e a liberdade.</p> <ul style="list-style-type: none"> - O alumnado será capaz de identificar e comprender os preceptos éticos-deontolóxicos, lexislativos e administrativos que regulan a profesión de enfermaría. - Será capaz de aplicar a situacións concretas os principios éticos e preceptos lexislativos que regulan o exercicio profesional da enfermaría e ser competente en exercelos. - Coñecerá os dereitos e deberes dos pacientes, con especial atención á información, segredo profesional, e o obrigado respecto ao principio de autonomía. - Comprenderá o papel da enfermaría dentro das profesións sanitarias e como deberá ser a súa actuación profesional, desde o punto de vista legal e ético con outros profesionais sanitarios e outros membros do equipo.
------------------	---

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademáis de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de cuidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.

C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
C49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
C52	Coñecer os cuidados paliativos e control da dor para prestar cuidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aplicar os principios da Bioética e os valores éticos	A1	B4	C11	D1
	A2	B7	C12	D2
	A3	B8	C48	D3
	A4	B10	C49	D4
	A5	B12	C50	D5
				D6
		B13	C52	D7
		B15		D8
		B18		D9
				D10
				D11
Ser capaz de realizar unha análise ética e de deseñar e resolver casos	A2	B1	C48	D1
	A3	B4	C49	D2
	A4	B7		D3
	A5	B8		D4
				D5
		B10		D6
		B11		D7
		B12		D8
		B13		D9
		B18		D10
				D11

Contidos

Tema	
1. DISTINCIÓN ENTRE OS CONCEPTOS: ÉTICA, DEONTOLOXÍA E DEREITO.	Distinción entre os conceptos: ética, deontoloxía e dereito. Declaracións Universais de dereitos: Declaración Universal de Dereitos Humanos, Convenio Oviedo, Declaración de Helsinqui. Ética do cuidado. Os Comités de ética. A norma xurídica. A actividade xurídica da persoa. A incapacitación.
2. Os CÓDIGOS DEONTOLÓXICOS.	Código deontolóxico da enfermaría española Código deontolóxico do Consello internacional de enfermeiras
3. A REGULACIÓN XURÍDICA E DEONTOLÓXICA DOS DEREITOS DOS PACIENTES.	O dereito á protección da saúde. Dereitos e Deberes dos usuarios/paciente: Lei Xeral de Sanidade. A regulación xurídica e deontolóxica dos dereitos dos pacientes. Lei 41/2002, de 14 de novembro, básica reguladora da autonomía do paciente e de dereitos e obrigacións en materia de información e documentación clínica. O dereito á información sanitaria. Consentimento informado. A intimidade do paciente.

4. NORMATIVA XURÍDICA E ÉTICA EN RELACIÓN CO SEGREDO PROFESIONAL.	Normativa xurídica e ética en relación co segredo profesional.
5. COÑECEMENTO DO MARCO LEGAL E ADMINISTRATIVO VIXENTE PARA DESENVOLVER AS FUNCIÓNS PROPIAS DO PERSOAL DE ENFERMARÍA.	Coñecemento do marco legal e administrativo vixente para desenvolver as funcións propias do profesional de enfermaría. A responsabilidade do profesional sanitario. Obxección de conciencia.
6. LEIS ESPECÍFICAS SANITARIAS.	Leis específicas sanitarias. Lei 44/2003, de 21 de novembro, de Ordenación das Profesións Sanitarias. Real Decreto 450/2005, de 22 de abril, sobre especialidades de enfermaría.
7. LEIS XERAIS QUE TEÑEN REPERCUSIÓN SOBRE A PROFESIÓN.	Leis xerais que teñen repercusión sobre a profesión.
8. PROBLEMAS RELACIONADOS CO INICIO E O FINAL DA VIDA.	1. O paciente en situación terminal. A eutanasia, reflexións ético-xurídicas. 2. A vellez e a dignidade da morte, reflexións ético-xurídicas. Testamento Vital 3. O aborto, reflexións ético-xurídicas 4. Implicacións ético-legais da pílula postcoital. 5. A dispoñibilidade do propio corpo: cuestións ético-xurídicas á mantenta da maternidade subrogada. 6. Esterilidade de enfermos mentais, reflexións ético-xurídicas. 7. Problemas éticos en torno á SIDA. 8. Manipulación xenética, aspectos ético-xurídicos. 9. O transplante de órganos, aspectos ético-xurídicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	18	22.5	40.5
Eventos científicos	2	0	2
Lección maxistral	25.5	15	40.5
Cartafol/dossier	1	2.5	3.5
Traballo	0.5	10	10.5
Exame de preguntas obxectivas	3	50	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas a o traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos de a materia. Pódense empregar como complemento de as clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates ... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte de o docente de os contidos de a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Cartafol/dossier	Os temas de exposición en seminarios por parte do alumnado (Tema 8) terán que ser recollidos nun resumo/portafolio de elaboración individual e entrega inmediata á exposición na clase. Ao comezo do cuadrimestre daranse as indicacións oportunas para a súa elaboración.	30	A1 B4 C48 D1 A2 B7 D2 A3 B18 D3 A4 D7 A5 D8 D9 D10
	A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.		
	Esta avaliación suporá o 30% da puntuación total da materia.		

Traballo	<p>Todo o alumnado matriculado na asignatura presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. O sorteo/reparto de subtemas do tema 8, levarase a cabo a primeira semana de clases e posteriormente publicarase en Faitic. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas e publicadas no cronograma de Faitic. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada en Faitic para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10.</p>	10	<p>A1 B7 C11 D5 A2 C12 D6 A3 C50 D7 A4 C52 D8 A5 D9 D10 D11</p>
----------	---	----	---

É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.

(Máximo:10%)

Exame de preguntas obxectivas	<p>O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación.</p> <p>Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico.</p> <p>A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10.</p>	60	<p>A1 B1 C48 D1 A2 B4 C49 D2 A3 B7 D3 A4 B8 D4 A5 B10 D5 B11 D6 B12 D7 B13 D8 B15 D9 D10</p>
-------------------------------	---	----	--

É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.

Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADE NON PRESENCIAL:

A esta modalidade poderase acoller o alumnado que por causas xustificadas non lles sexa posible asistir con regularidade (máis do 90%) aos seminarios, deben solicitalo por escrito á docente antes 28 de setembro. Tamén serán avaliados por esta modalidade o alumnado que inicialmente non o solicitase, pero teña unha asistencia inferior ao 90% unha vez finalizadas as clases.

Apartados de avaliación:

- **1º Proba test (máximo: 60%):** O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.

- **2º Traballo (máximo 10%):** O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. O sorteo/reparto de subtemas do tema 8, levarase a cabo a primeira semana de clases e posteriormente publicarase en Faitic. É responsabilidade do alumnado non presencial participar nese reparto. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas e publicadas no cronograma de Faitic. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada en Faitic para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. (Máximo:10%).

- **3º Proba test (máximo 30%):** o alumnado realizará un exame tipo test sobre os contidos desenvolvidos nos seminarios (tema 8), no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. Esta avaliación suporá o 30% da puntuación total da materia.

SEGUNDA EDICIÓN: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, as condicións e criterios serán os mesmos aos da primeira edición. Convocatoria de exames: as datas de exame serán as que figuren aprobadas e publicadas na web e taboleiros do Centro.

FIN DE CARREIRA: O alumnado poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira (previa matrícula específica para esta convocatoria) na que prevalecerán os mesmos criterios indicados para a 1ª e 2ª edición ordinaria.

As probas de avaliación correspondentes, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria de [fin de carreira].

Outros comentarios:

As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, serán as marcadas no calendario de exámenes aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola coma no taboleiro de información para o alumnado no centro.

A data/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MUÑOZ CONDE, F.; **DERECHO PENAL PARTE ESPECIAL**, 21ª, TIRANT LO BLANCH, 2017

MEDINA CASTELLANO, C.D.; **ÉTICA Y LEGISLACIÓN**, 3ª, D.A.E., 2015

GARCÍA MENA J. M.; GÓMEZ SALGADO, J.; MEDINA ARAGÓN F. J.; **ÉTICA Y LEGISLACIÓN EN CUIDADOS**, 1ª, ENFO, 2010

BOLADERAS CUCURELLA, M.; **BIOÉTICA DEL CUIDAR: ¿QUE SIGNIFICA HUMANIZAR LA ASISTENCIA?**, 1ª, TECNOS, 2015

Junquera de Estéfani, R.; **Bioética y bioderecho Reflexiones jurídicas ante los retos bioéticos**, 1ª, COMARES, 2008

Hidalgo Cerezo, A.; **LOS PROFESIONALES DE ENFERMERÍA ANTE LA LEY**, 1ª, DÍAZ DE SANTOS, 2018

Bibliografía Complementaria

FEITO GRANDE, L.; **ÉTICA Y ENFERMERÍA**, 1ª, SAN PABLO, 2015

Aparicio Rodríguez, Luis Cayetano. González Morán, Luis. Torre Díaz, Francisco Javier de la. Junquer, **NORMAS BÁSICAS DE BIODERECHO**, 1ª, Dykinson, 2010

Cantero Martínez, J.; Palomar Olmeda, A.; **TRATADO DE DERECHO SANITARIO**, 1ª, ARANZADI, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría xeriátrica e cuidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Outros comentarios

- Recomendable subir foto á ficha de usuario de Faitic

- Consultar a plataforma FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia

- Consultar como material de apoio e estudo os compendios normativos facilitados mediante Faitic (Documentos)

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dunha maneira máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

- Metodoloxías docentes: O desenvolvemento docente trasládase da aula física á aula virtual, pero mantendo a metodoloxía docente.

- Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías): a través do despacho virtual, previa cita a través de email (nfarval@sergas.es).

Bibliografía: mantense as recomendacións bibliográficas

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

I. Cartafol/dossier:

Os temas de exposición en seminarios por parte do alumnado (Tema 8) terán que ser recollidos nun resumo/portafolio de elaboración individual e entrega inmediata á exposición na clase virtual, no apartado de Faitic correspondente.

Ao comezo do cuadrimestre daranse as indicacións oportunas para a súa elaboración.

A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10.

É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.

Esta avaliación suporá o 30% da puntuación total da materia.

II. Traballo:

O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. O sorteo/reparto de subtemas do tema 8, levará a cabo a primeira semana de clases e posteriormente publicarase en Faitic. A exposición e defensa do mesmo será mediante aula virtual, nas datas previamente marcadas e publicadas en Faitic. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica publicada en Faitic para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5.

(Poderación: 10% da cualificación global da materia)

III. Exame oral virtual, a través do campus remoto (aula virtual/despacho virtual)

O alumnado realizará un exame oral do contido da materia, dúas preguntas de desenvolvemento. Imprescindible superar cada unha das preguntas propostas para poder superar a materia. (Poderación: 60% da cualificación global da materia)

Imprescindible superar cada unha das tres partes para facer media.

2ª EDICIÓN ORDINARIA:

O alumnado que teña suspensa/s algunha das partes da avaliación citadas, na súa 1ª edición, deberá presentarse nesta 2ª edición a parte que teña pendente segundo sexa alumnado presencial ou non presencial no relativo a parte de seminarios. As condicións de avaliación son as mesmas que na 1ª edición virtual.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA VIRTUAL:

O alumnado que se presente a esta convocatoria, deberá superar un exame oral virtual, consistirá en dúas preguntas de desenvolvemento. Imprescindible superar con éxito o 50% dos contidos de cada unha das preguntas propostas.

Neste exame avaliaranse os contidos teóricos, expostos nas clases maxistras, nos seminarios e nos traballos propostos e expostos na clase polo alumnado, en relación aos contidos propios da materia.

DATAS EXAME:

As datas serán as que figuran aprobadas e publicadas na web e taboleiros da Escola.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Farmacoloxía e dietética**

Materia	Farmacoloxía e dietética			
Código	O51G140V01203			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	López Otero, M ^a José			
Profesorado	López Otero, M ^a José Pereira Vázquez, María			
Correo-e	checheotero@gmail.com			
Web	http://http://euenfou.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	FARMACOLOXÍA E DIETÉTICA APLICADA Á CIENCIA DA ENFERMARÍA.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
C6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
C7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Ser capaz de diferenciar os diferentes grupos de medicamentos, os principios activos, uso e indicacións, así como os fundamentos farmacodinámicos e farmacocinéticos implicados.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de avaliar os beneficios esperados e os riscos asociados á administración de medicamentos, tanto desde o punto de vista poboacional como do paciente individual.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de aplicar os principios que rexen o uso racional e eficiente da farmacoterapia.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3 D4
Saber realizar pautas e indicacións saudables na poboación sa nas distintas etapas da vida, en función de idade e sexo.	A1 A2 A3 A4	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11
Saber identificar as situacións de risco nutricional. Saber realizar intervencións nutricionais e establecer pautas e recomendacións na prevención ou tratamento da enfermidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11

Contidos

Tema	
Conceptos de farmacoloxía e fármacos, principios e mecanismos xerais de acción dos fármacos.	Definición de termos farmacolóxicos. Procesos de obtención de fármacos.
Formas de dosificación. Estabilidade dos medicamentos.	Formas farmacéuticas.
Farmacocinética dos medicamentos.	Absorción, distribución, metabolismo, eliminación, implicacións clínicas.
Farmacodinamia dos medicamentos.	Concepto de receptor. Interacción fármaco-receptor
Fundamento da posoloxía e do réxime posolóxico.	Calculo de dose. Vías de administración.
Farmacoterapia en función dos problemas máis frecuentes.	Farmacoloxía cardiovascular. Farmacoloxía do aparello respiratorio. Farmacoloxía do SN autónomo e periférico. Farmacoloxía do SN Central. Farmacoloxía do aparello dixestivo. Medio interno. Hormonas, metabolismo e vitaminas. Farmacoloxía antiinfeciosa. Quimioterapia antineoplásica. Inmunomoduladores.
Efectos adversos dos medicamentos.	Farmacovigilancia.
Nutrición e dietética: Desenvolvemento histórico da nutrición e a dietética, o concepto de nutrientes e enerxía.	Alimentación, nutrición e dietética. Consumo alimentario recomendado.
Factores que determinan as necesidades enerxéticas, necesidades e recomendacións nutricionais.	Requirimentos e recomendacións nutricionais da poboación xeral.
Estudo dos alimentos como fonte de enerxía e nutrientes.	Nutrientes. Proteínas. Glúcidos. Lípidos. Vitaminas. Minerais.
Modificacións que sofren os alimentos cos procesados.	Dixestión, absorción e metabolismo.
Estudo da alimentación das persoas sas e nos distintos momentos do ciclo vital.	Recomendacións en poboación xeral. Recomendacións adulto san. Recomendacións no ancián. Xestación e lactación. Nutrición no deporte.
Estudo da valoración do estado nutricional dos individuos.	Valoración nutricional. Valoración da inxesta. Elaboración de dietas.
Dietoterapia en función das patoloxías máis frecuentes.	Dietas terapéuticas. Diabétes, dislipemia, osteoporose, HTA, Insuficiencia renal, cancer, inmunodeprimidos, litiasis vías urinarias, hiperuricemia, obesidade. Transtornos conduta alimentaria. Nutrición terapéutica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	10	38	48
Lección maxistral	56	109	165

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia.
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	<p>A avaliación dos seminarios contará con dous partes que suporán un 40% da nota da materia. Unha parte será avaliación continua ao longo do cuadrimestre que dura a materia e suporá un 20%. Nesta parte valorarase a actitude e participación na aula, así como a resolución dos problemas expostos polo profesor na aula, así como as diferentes probas que se poidan expor.</p> <p>O outro 20% da nota será examen un tipo test da materia impartida nos seminarios. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta.</p> <p>É imprescindible superar cada unha das partes para facer media, sendo necesario sacar 5 puntos sobre 10 na avaliación continua e 5 puntos sobre 10 no exame de seminarios para poder facer media.</p> <p>O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. É imprescindible a superación da proba de cálculo de dose.</p> <p>A asistencia aos seminarios é obrigatoria, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado segundo os criterios establecidos para "a modalidade non presencial".</p>	40	A1 B9 D1 A2 B10 D2 A3 B11 D3 A4 B15 D4 A5 B17 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	<p>A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer media coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.</p>	60	C3 C4 C5 C6 C7 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade non presencial de seminarios:

Si o alumno non pode asistir ao 90% das horas dos seminarios por causa suficientemente xustificada e documentada, o principio do cuadrimestre (nos primeiros 15 días) deberá comunicarllo ao coordinador da materia mediante a solicitude por escrito correspondente, do paso á "modalidade non presencial" (Data límite 25 de Setembro de 2020). No caso daqueles alumnos que por diferentes motivos, e sempre xustificados, aínda asistindo a algún seminario, non consigan a asistencia do 90% das horas dos seminarios, pasarán igualmente á modalidade non presencial.

A avaliación da modalidade non presencial consistirá na realización dunha proba tipo test en relación aos contidos dos seminarios. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. Cada tres preguntas falladas descontará unha resposta correcta. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer promedio coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A avaliación da parte teórica suporá un 60% da nota.

2ª edición: O alumno que non superou a proba tipo test na primeira edición, deberá realizar de novo unha proba tipo test cos mesmos criterios de avaliación que os descritos para a primeira edición. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer promedio coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A avaliación da parte teórica suporá un 60% da nota. Só gardarase a parte de seminarios até a segunda edición.

O alumno que non superou a avaliación continua ou a proba tipo test dos seminarios realizará unha proba escrita en relación aos contidos dos seminarios e suporá o 40% da nota. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. Cada tres preguntas falladas descontará unha resposta correcta. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

Convocatoria de fin de carreira: Todo alumno que non teña superada a materia en anteriores convocatorias, poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira. Nesta convocatoria o alumno deberá realizar a proba escrita tanto dos seminarios como da materia. Serán dous exames tipo test nos cales cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Deberá ter en cada un deles 5 puntos sobre 10 para facer media. Para o computo global, a nota de seminarios corresponderá o 40% da nota e a nota da parte teórica o 60% restante.

Outros comentarios: Será imprescindible, que cada alumno matriculado na materia, **sexa repetidor ou non**, entregue a ficha do alumno nos primeiros 15 días do curso ao coordinador da materia, para poder realizar a avaliación continua da mesma (Data límite 25 de Setembro de 2020) As datas oficiais de exame marcadas para esta materia nas edicións correspondentes, poderanse consultar na páxina web así como no taboleiro de anuncios do centro. Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao comezo do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, se está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo. Para as tutorías será recomendable enviar previamente un correo electrónico á profesora responsable co tema a tratar.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RANG H.P, **FARMACOLOGÍA**, 8, ELSEVIER, 2015

PILAR CERVERA, **ALIMENTACIÓN Y DIETOTERAPIA**, 4, MCGRAW HILL INTERAMERICANA, 2004

DANIEL A LUIS ROMÁN, **DIETOTERAPIA, NUTRICIÓN CLÍNICA Y METABOLISMO**, 1, DIAZ DE SANTOS, 2010

Bibliografía Complementaria

FLOREZ, **FARMACOLOGÍA HUMANA**, 6, ELSEVIER MASSON, 2014

ALPERS, STENSON, **NUTRICIÓN**, 4, MARBÁN, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou

non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

A ferramenta principal de docencia non presencial será faitic, onde estarán os contidos teóricos da materia. Empregarase o Campus remoto para as clases teóricas non presenciais e para os seminarios. Os exames poderan ser escritos ou orales.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Para as tutorías será recomendable enviar previamente un correo electrónico a profesora responsable co tema a tratar e concertar una cita telemática.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

1ª edición.

A avaliación dos seminarios suporá un 40% da nota da materia. Constará de dúas partes, que contarán cada unha co 20% da nota. Unha parte será o cálculo de dose e a asistencia telemática aos seminarios e a outra será un exame tipo test. É imprescindible superar cada unha das partes para facer media. Para facer media coa nota da parte teórica será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10 en cada unha das partes. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, aínda que se impartan de forma telemática, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado segundo os criterios establecidos para "a modalidade non presencial".

A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Suporá un 60% da nota. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer media coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso da materia.

Modalidade "non presencial" de seminarios.

Se a/o alumna/o non pode asistir de forma telemática ao 90% das horas dos seminarios por causa suficientemente xustificada e documentada, o principio do cuadrimestre (nos primeiros 15 días) deberá comunicarllo ao coordinador da materia mediante a solicitude por escrito correspondente, do paso á "modalidade non presencial" (data límite 25 de setembro de 2020). No caso daqueles alumnos que por diferentes motivos, e sempre xustificados, aínda asistindo a algún seminario, non consigan a asistencia do 90% das horas dos seminarios, pasarán igualmente á modalidade "non presencial". A avaliación da modalidade non presencial consistirá na realización dunha proba tipo test en relación aos contidos dos seminarios. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. Cada tres preguntas falladas descontará unha resposta correcta. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Suporá un 60% da nota. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer media coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso da materia.

2ª edición.

A/o alumna/o que non superou a proba tipo test na primeira edición, deberá realizar de novo unha proba tipo test cos mesmos criterios de avaliación que os descritos para a primeira edición.

Só se gardará a parte de seminarios até a segunda edición.

O alumno que non superou a avaliación continua ou a proba tipo test dos seminarios realizará unha proba escrita en relación aos contidos dos seminarios e suporá o 40% da nota. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. Cada tres preguntas falladas descontará unha resposta correcta. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

Convocatoria de fin de carreira.

Toda/o alumna/o que non teña superada a materia en anteriores convocatorias, poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira. Nesta convocatoria o alumno deberá realizar a proba telemática tanto dos seminarios como da materia. Serán dous exames tipo test nos cales cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Deberá ter en cada un deles 5 puntos sobre 10 para facer media. Para o cómputo global, a nota de seminarios corresponderá o 40% da nota e a nota da parte teórica o 60% restante.

Outros comentarios.

Será imprescindible, que cada alumna/o matriculada/o na materia, sexa repetidor ou non, entregue a ficha de alumna/o nos primeiros 15 días do curso ao coordinador da materia, para poder realizar a avaliación continua da mesma (data límite, 25 de setembro de 2020). As datas oficiais de exame marcadas para esta materia nas edicións correspondentes, poderanse consultar na páxina web así como no taboleiro de anuncios do centro. Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao comezo do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, se está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería clínica I**

Materia	Enfermería clínica I			
Código	O51G140V01204			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Raquel Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Correo-e	eduardo.ramos.asensio@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia Enfermería Clínica I pertence ao módulo das Ciencias da Enfermería. Nesta materia abordarase, desde o punto de vista enfermeiro, as alteracións da saúde nas diferentes situacións e relacionaranse ditas alteracións coa identificación das necesidades da saúde dos individuos. Para facer esta correlación, utilizarase o método científico para a resolución de problemas (necesidades non cubertas) derivados de ditas alteracións: o proceso de enfermaría.</p> <p>Adquiriránse as habilidades para o desenvolvemento dos procedementos necesarios, para dar resposta as necesidades dos individuos nestas e outras alteracións da saúde, dun xeito práctico.</p> <p>Non deixa de ser a aplicación do proceso de enfermaría desde unha perspectiva e enfoque clínico.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de comprender os problemas que desencadean as enfermidades no ámbito da patoloxía cirúrxica é médica	A1		C28	D1
	A2		C29	D2
	A4		C30	D3
				D4
Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías máis comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico	A3	B7	C28	D6
			C29	D7
			C30	D8
			C31	D10
			C32	
Nova				
Nova				
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas, para proporcionar unha axeitada atención de enfermaría os individuos con problemas médicos e cirúrxicos	A4	B7	C28	D1
	A5	B8	C29	D2
			C30	D3
			C31	D4
			C32	D11
			C33	
Ser capaz de identificar e valorar as necesidades e/ou problemas ocasionados polas enfermidades establecendo prioridades, planificando coidados e participando na avaliación do plan de coidados	A1	B7	C28	D2
		B8	C29	D4
			C30	D5
			C33	D7
				D8
				D9

Contidos

Tema	
MÓDULO I Introdución a enfermaría médico-cirúrxica	-Aplicación do proceso de enfermería en relación coas alteracións da saúde -Introdución a organización hospitalaria, persoal asistencial, historia clínica - Protocolo de acollida ao paciente na unidade de hospitalización
MÓDULO II Atención de enfermaría no perioperatorio	-Preoperatorio -Intraoperatorio. Área cirúrxica -Postoperatorio
MÓDULO III Atención de enfermaría ao doente con desequilibrio hidroelectrolítico, ácido-base.	-Déficit de líquidos e electrolitos -Desequilibrio ácido-base -Cálculo do balance hídrico
MÓDULO IV O doente con alteracións tegumentarias	-Coidados de feridas -Prevenición das úlceras por presión -Coidados nas queimaduras -Outras alteracións da pel
MÓDULO V O doente con problemas de intercambio gaseoso	-Alteracións respiratorias -Osíxenoaterapia -Aspirado e recollida de secrecións bronquiais -Probos funcionais e diagnósticos do aparello respiratorio -Técnicas de fisioterapia respiratoria -Terapia inhalatoria
MÓDULO VI O doente con problemas nas funcións hematolóxicas	-Alteracións hematolóxicas -Medidas de illamento -Hemotransfusión e hemodoazón
MÓDULO VII O doente con problemas nas funcións: cardiovascular e circulatoria	-Alteracións cardíacas -Alteracións circulatorias -Coidados de enfermería ao paciente cardiópata -Probos diagnósticos e funcionais do aparello cardio-circulatorio -Medidas preventivas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	58	103
Seminario	28	50	78
Exame de preguntas obxectivas	2	30	32
Práctica de laboratorio	3	9	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	<p>A avaliación da parte de seminarios da materia, contará con dous apartados, o que no global suporá o 40% da puntuación total da materia.</p> <p>1º, avaliación continuada. Ésta farase ao longo do cuadrimestre no que se imparte a materia, mediante a observación das habilidades e destrezas mostradas polo alumnado na realización das técnicas, explicación dos procedementos que se indiquen, así coma a súa participación nos temas expostos nos seminarios. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.</p> <p>2º exame de preguntas obxectivas (tipo test). En relación a materia impartida nos seminarios, farase unha proba de preguntas tipo test, con varias opcións de resposta, sendo só unha destas válida, A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). As preguntas en branco non restan puntuación. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.</p> <p>Será preciso superar estas dúas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios da materia; e poder así tamén superar a materia.</p> <p>A asistencia aos seminarios é obrigatoria, mínimo o 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado segundo os criterios establecidos na "modalidade non presencial dos seminarios".</p>	40	A1 A2 A3 A4 A5	B7 C31 C32 C33	D1 D2 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11	
Exame de preguntas obxectivas	<p>Neste apartado avaliarase o contido teórico mediante a realización dunha proba obxectiva con preguntas tipo test, con 3 alternativas de resposta, sendo só unha destas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). As preguntas en branco non restan puntuación. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10. Dita proba farase na aula e data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.</p> <p>Será preciso superar esta parte da teoría, para poder superar a materia.</p>	60	A1 A2 A3 A4 A5	B8 C28 C29 C30 C32 C33	D3 D4 D7 D10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade non presencial dos seminarios.

A esta modalidade, poderase acoller o alumnado que con causa debidamente xustificada, non lle sexa posible asistir ao 90%

do total de horas asignadas para os seminarios, para o cal deberá ao inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia (na 1ª semana) comunicar a profesora responsable da mesma, mediante solicitude por escrito, do paso a "modalidade non presencial dos seminarios", indicando cal é a causa que debidamente xustificada, impide a súa asistencia aos mesmos.

No caso daquel alumnado que por diferentes motivos, aínda asistindo a algún seminario, non chegue a acadar a asistencia establecida do 90%, pasará igualmente a esta "modalidade non presencial dos seminarios".

A avaliación da modalidade non presencial dos seminarios.

1º. A/o alumna/o, deberá facer un exame práctico na aula, en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.

2º. A/o alumna/o, deberá facer o exame de preguntas obxectivas, en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. Será unha proba de preguntas tipo test, con 3 opcións de resposta, sendo só unha destas válida. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.

É preciso ter superado estas dúas probas de avaliación (exame práctico e exame tipo test), para poder superar esta parte de seminarios da materia.

3º. De igual xeito a/o alumna/o nesta modalidade, deberá facer o exame de preguntas obxectivas correspondente a parte teórica da materia, o cal terá os mesmos criterios establecidos na modalidade presencial. Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.

Nesta modalidade, ao igual do que na modalidade presencial, será preciso superar tanto a parte de seminarios (proba práctica e proba tipo test) coma a parte teórica (exame de preguntas obxectivas tipo test) para poder superar a materia.

2ª edición ordinaria.

A esta convocatoria deberá presentarse o alumnado que non teña superada algunha/s das partes correspondentes desta materia.

- No caso de que a/o alumna/o non teña superada a avaliación continuada (modo presencial) ou a proba práctica (modo non presencial), terá que facer un exame práctico en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.

- No caso de que a/o alumna/o non teña superado o exame de preguntas obxectivas correspondente a parte de seminarios da materia, terá que facer esta proba de preguntas tipo test, con 3 opcións de resposta, sendo só unha destas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total da materia.

Será preciso superar estas dúas probas de avaliación (exame práctico e exame tipo test), para poder superar esta parte de seminarios da materia. Esta avaliación suporá no total, o 40% da puntuación total da materia.

- No caso de que a/o alumna/o non teña superada a parte da teoría, deberá facer un exame de preguntas obxectivas tipo test, con 3 opcións de resposta, sendo só unha delas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.

Para superar a materia nesta 2ª edición ordinaria, será preciso superar tanto a parte de seminarios (proba práctica e proba tipo test) coma a parte teórica (exame de preguntas obxectivas tipo test).

Convocatoria de Fin de carreira.

O alumnado poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira (previa matrícula específica para esta convocatoria) na que prevalecerán os mesmos criterios de realización e de avaliación indicados para a 1ª e a 2ª edición ordinaria. As probas de avaliación correspondentes, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria de fin de carreira.

Outros comentarios.

- As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, serán as marcadas no calendario oficial académico da UVigo. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola, <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao> coma no taboleiro de información para o alumnado no centro.
- A data de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte do profesorado da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais.
- Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (documentación, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, se está correctamente dado de alta en dita plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LeMone, P. Burke, K., **Enfermería médico-quirúrgica. Vol. I, II**, 4ª ed., Pearson, 2009

Píriz, R. De la Fuente, M., **Enfermería médico-quirúrgica. Enfermería S 21 Vol. I, II, III**, 1ª ed., DAE, 2013

Swearingen, P.L., **Manual de enfermería médico-quirúrgica. Intervenciones enfermeras y tratamientos interdisciplinarios.**, 6ª ed., Elsevier, 2008

N.A.N.D.A Internacional Edited by T. Heather Herdman and Shigemi Kamitsuru., **Diagnósticos enfermeros definiciones y clasificación 2015-2017**, 1ª ed., Elsevier, 2017

MOORHEAD S., JOHNSON M., MAAS M.L, SWANSON E., **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 5ª ed., Elsevier, 2013

BULECHEK G.M., BUTCHER H. K, DOCHTERMAN J. M. WAGNER C., **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª ed., Elsevier, 2013

<http://www.nnnconsult.com>,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Farmacoloxía e dietética/O51G140V01203

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade de Vigo, establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen,

atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado, a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen.

No caso dos seminarios, será de igual xeito obrigatorio asistir ao 90% do total de horas asignadas para os mesmos, aínda que estes sexan impartidos de xeito virtual. O alumnado que non cumpra este criterio, pasará a ser avaliado segundo os criterios establecidos para a modalidade non presencial dos seminarios.

Continuarase utilizando a plataforma Faitic da UVigo, para disponibilizar ao alumnado, a documentación necesaria en relación aos contidos da materia, tanto da parte teórica coma da parte práctica/seminarios.

* Metodoloxías docentes que se modifican.

No caso de non ser posible impartir a docencia (tanto teórica coma práctica/seminarios) de modo presencial, de xeito total ou parcial e polo tempo que sexa preciso, utilizarase a aula virtual do Campus Remoto da UVigo, para impartir dita docencia de modo virtual, nos horarios que se establezan e previo aviso en tempo e forma ao alumnado matriculado na materia.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías).

A atención personalizada co alumnado por parte do profesorado da materia, farase a través do correo electrónico, do Faitic, así coma no despacho virtual do Campus Remoto da UVigo (se fose preciso) previa cita.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

No caso de que non sexa posible facer a avaliación da materia de modo presencial (tanto da parte teórica coma da parte práctica/seminarios) e nas edicións que correspondan, dita avaliación farase do seguinte xeito:

.-Avaliación da parte teórica da materia. Será mediante a realización dun exame virtual de preguntas obxectivas (tipo test), a través da plataforma Faitic-Moodle da UVigo.

Os criterios marcados para esta avaliación, serán iguais aos indicados no caso de que a avaliación fose presencial. Proba tipo test con varias opcións de resposta, sendo só unha delas certa, a fórmula a aplicar será a de (A-E, acertos-erros), as preguntas en branco non restan puntuación, a puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10, é será preciso superar esta parte, para poder superar a materia. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico.

A puntuación obtida nesta parte, suporá o 60% da puntuación total da materia.

.-Avaliación da parte de seminarios da materia. Será (tanto para o alumnado da modalidade presencial coma o da non presencial dos seminarios) do seguinte xeito:

.- Avaliación continuada dos seminarios. Farase mediante a realización dunha proba virtual de supostos prácticos, a través da plataforma Faitic-Moodle da UVigo.

Os criterios marcados para esta avaliación serán iguais aos indicados no caso de que a avaliación fose presencial en canto a que, a puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10 e que será preciso superar esta avaliación, para poder superar a parte dos seminarios así como para poder superar materia. A data de realización desta proba será comunicada en tempo e forma ao alumnado matriculado na materia.

A puntuación obtida nesta parte, suporá o 20% da puntuación total da materia.

.- Exame de preguntas obxectivas dos seminarios. En relación a materia impartida nos seminarios, farase unha proba virtual de preguntas tipo test, con varias opcións de resposta, sendo só unha destas válida, onde se utilizará a fórmula (A-E, acertos - erros), as preguntas en branco non restan puntuación. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico.

A puntuación obtida nesta parte, suporá o 20% da puntuación total da materia.

* Información adicional.

Os criterios de avaliación para poder superar a materia, serán iguais aos establecidos no caso de que a docencia fose presencial, polo tanto será preciso, superar as tres partes da materia: exame de preguntas obxectivas (tipo test), tanto da parte teórica coma da parte de seminarios, así como a proba de supostos prácticos dos seminarios.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería clínica II**

Materia	Enfermería clínica II			
Código	O51G140V01205			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	García García, Manuel			
Profesorado	Fernández Conde, Ana García García, Manuel			
Correo-e	mgarcigarci@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Enfermería Clínica II: abordaxe desde unha perspectiva enfermeira das alteracións de saúde en diferentes situacións, capacitando aos alumnos futuros enfermeiros no manexo do proceso de enfermaría.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías máis comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas para proporcionar unha adecuada atención de enfermaría aos individuos con problemas médicos e cirúrxicos.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de deseñar coidados nas principais enfermidades relacionadas co aparello dixestivo, locomotor, órganos dos sentidos, sistema nervioso e inmunitario.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C32	D4
	A5			D7
				D10
Ser capaz de planificar e prestar coidados nas principais enfermidades sistémicas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D7
			C33	D10
Ser capaz de prestar asistencia centrada no paciente, utilizando os diagnósticos de enfermaría e as actividades derivadas deles, nas patoloxías estudadas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
O/a paciente con trastornos inmunitarios	<ul style="list-style-type: none"> - Bioloxía dos linfocitos B e T - HLA e enfermidade - Mecanismo de posta en marcha da resposta inmunitaria - Reaccións inflamatorias de hipersensibilidade - Autoinmidade - Inmunodeficiencias - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos inmunitarios
O/a paciente con problemas da función músculo-esquelética	<ul style="list-style-type: none"> - Fisiopatoloxía do sistema músculo-esquelético - Feridas. Asepsia e antiseptia. Bioloxía da reparación das feridas. Clasificación das feridas. Factores que inflúen na cicatrización das feridas. Tipos de cicatrización. Tratamento e coidados. Cicatrices patolóxicas - Traumatismos músculo-esqueléticos. Fraturas óseas. Esguinces e luxacións. Rotura de fibras musculares e tendóns - Valoración de enfermería do paciente con alteracións articulares - Valoración de enfermería dos problemas músculo-esqueléticos - Problemas principais do aparello locomotor. Enfermidades sistémicas de afectación articular. Enfermidades óseas. Enfermidades musculares

O/a paciente con disfunción neurolóxica	<ul style="list-style-type: none"> - Fisiopatoloxía do sistema neurolóxico - Valoración do paciente con alteracións neurolóxicas - Cefalea - Alteracións do nivel de conciencia - Valoración do paciente inconsciente - Convulsións - Accidente cerebro-vascular - Trastornos neuromusculares. Enfermidades desmielinizantes - Infeccións do SNC - Polineuropatías e mononeuropatías - Enfermidades dos nervios craniais - Tumores do sistema nervioso - Demencia - Coidados de enfermaría do paciente con problemas neurolóxicos - Coidados paliativos ao paciente crónico
O/a paciente con alteracións da visión	<ul style="list-style-type: none"> - Fisiopatoloxía do órgano da visión - Valoración do paciente con alteracións oftalmolóxicas - Problemas inflamatorios e infeccións oftalmolóxicas - Alteracións oftalmolóxicas que requiren cirurxía - Coidados de enfermaría nos problemas e cirurxía oftalmolóxica
O/a paciente con alteracións da audición	<ul style="list-style-type: none"> - Fisiopatoloxía de nariz, garganta e oído - Valoración e problemas xerais de pacientes con alteracións ORL - Coidados de enfermaría en pacientes con problemas e cirurxía ORL - Coidados de enfermaría nas urxencias ORL
O/a paciente con problemas dixestivos	<ul style="list-style-type: none"> - Fisiopatoloxía do aparello dixestivo - Valoración do paciente con problemas dixestivos. Valoración do paciente con dor abdominal. Peritonite. - Alteracións do esófago - Coidados de enfermaría ao paciente con trastornos esofáxicos - Alteracións gástricas - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos gástricos - Alteracións intestinais. Alteracións de colon, recto e ano - Coidados a pacientes con trastornos intestinais, colon, recto e ano - Alteracións do fígado e das vías biliares - Coidados a pacientes con trastornos hepatobiliares - Alteracións pancreáticas - Coidados a pacientes con trastornos pancreáticos - Coidados do paciente intervistos de cirurxía do aparello dixestivo. Infección postoperatoria. Shock hipovolémico e séptico. Tipos de cirurxía segundo risco de infección postoperatoria. Infeccións por anaerobios. Factores que predispoñen a infección hospitalaria - Tumores benignos e malignos do aparello dixestivo. Definición e tipos de metástase. Estadiaxe tumoral. Tratamento xeral e coidados do paciente con cancro

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33	65	98
Traballo tutelado	3	15	18
Seminario	10	14	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas. Clases teóricas de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ou casos clínicos.
Traballo tutelado	Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo e que se exporán nas clases para favorecer a participación do alumnado e a resolución de problemas.
Seminario	Traballo con pequenos grupos de estudo e debate de temas específicos relacionados co contido do tema. Busca e selección de información relevante, a análise crítica do mesmo, exposición de ideas e traballo en equipo en relación ao obxecto de estudo. Estudo de casos, análises diagnósticos, aprendizaxe baseada en problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Traballo tutelado Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo, tutelados por un profesor da asignatura.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	10	A3	C29	D1	
		A5	C30	D2	
				D3	
				D4	
				D7	
Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes.					
Seminario	30	A1	B7	C30	D1
		A2	B8	C31	D2
		A3	C32	D3	
		A4	C33	D4	
				D5	
				D6	
				D7	
				D8	
				D9	
				D11	
Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. A data dos exames publicaranse na páxina web da escola en no taboleiro de anuncios.					
Resolución de problemas e/ou exercicios	60	A1	C28	D7	
			C29		
			C30		
Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes.					

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia aos seminarios é de carácter obrigatorio, polo menos o 90% do total de horas. Para superar a totalidade da materia (teoría e seminarios) será indispensable ter superada cada unha das partes. O suspenso dalgunha parte suporá o suspenso da materia.

NOTA: Os exames de coñecementos abarcarán os contidos teóricos e contidos dos seminarios. Poderán ser tipo test e/ou pregunta curta. Globalmente corresponden ao 90% da nota final, en primeira convocatoria. O 10% restante corresponde a o traballo tutelado.

MODALIDADE NON PRESENCIAL Os estudantes que non lles sexa posible cursar unha avaliación continua por motivos suficientemente xustificadas e documentados, facilitaráselles a seguinte avaliación final: proba de coñecementos ou exame tipo test ou pregunta curta sobre os contidos de teoría (60%), pregunta tipo test e pregunta longa sobre os contidos dos seminarios (30%) e traballo tutelado(10%).

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE: para a cualificación, só se terá en conta o exame de coñecementos sobre contidos teóricos e seminarios da materia. Tipo de exame test e/ou pregunta curta (100% da nota global). Nota de corte 5 sobre 10.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: para a cualificación, só se terá en conta o exame de coñecementos sobre contidos teóricos e seminarios da materia. Tipo de exame test e/ou pregunta curta (100% da nota global). Nota de corte 5 sobre 10.

No caso de exame/proba tipo test, indicarase se as respostas incorrectas restan e en qué porcentaxe.

DATAS DOS EXAMES: as datas dos exames/probas de avaliación serán as marcadas no calendario oficial académico da Universidade de Vigo que estarán dispoñibles na web da Escola, así coma no taboleiro de anuncios para o alumnado no Centro.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

P. L. Swearingen, **Manual de Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2008

Brunner, Suddarth, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 12ª Edición, Lippincott Williams & Wilkins, 2016

NANDA Internacional, **NANDA Internacional. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación. 2015-2017**, 1ª Edición, ELSEVIER, 2015

Sue Moorhead, PhD, RN, Marion Johnson, PhD, RN, Meridean L. Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)** :**Medición de Resultados en Salu**, 5ª Edición, ELSEVIER, 2013

Bulechek, Butcher, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2013

Harrison, **Principios de Medicina Interna**, 18ª Edición, McGraw Hill, 2012

NNNconsult,

DIALNET,

Index de enfermería,

Bibliografía Complementaria

S. M. Lewis, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2004

CUIDEN,

PubMed,

CIBER REVISTA,

CULTURA DE CUIDADOS,

ENFERMERÍA GLOBAL,

Enfermería clínica,

<http://www.aeeorl.es/>,

<http://seorl.net/>,

<http://www.aeeto.es/>,

<http://www.univadis.es/?gclid=CKSm1I3I2dQCFTcW0wod17MGgw>,

<http://www.aeepd.com/>,

<https://www.seeo.org/>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade de Vigo, establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado, a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen: manteranse os traballos tutelados, os seminarios e as clases maxistrais. Serán impartidas de forma presencial e virtual si a situación o permite. Se non é posible ningunha actividade presencial, será virtual.

* Metodoloxías docentes que se modifican: adaptarase a metodoloxía para que sexa posible virtual, non presencial.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías): as titorías serán utilizando medios on line, de forma virtual.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Considerase a puntuación indicada no paso 7 (Avaliación), na mesma proporción.

* Probas pendentes

Pasarán a ser feitas na plataforma virtual, on line, a través da plataforma correspondente. Considerase a puntuación indicada no paso 7, na mesma proporción.

* Probas que se modifican: as probas/exames serán tipo test, pregunta curta ou oral, faranse de xeito virtual, a través da plataforma correspondente.

* Tanto nas clases coma nas probas de avaliación, utilizaranse os recursos telemáticos/virtuais facilitados pola Universidade de Vigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería comunitaria II**

Materia	Enfermería comunitaria II			
Código	O51G140V01206			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Pérez Fernández, María Reyes			
Profesorado	Pérez Fernández, María Reyes			
Correo-e	maria.reyes.perez.fernandez@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Enfermería Comunitaria II dá continuidade á materia Enfermería Comunitaria I de 1º de grao. Nesta materia, expónse a atención primaria de saúde como alicerce fundamental para a prestación de servizos de saúde á poboación, tendo en conta, desde o punto de vista enfermeiro, dos principais programas de saúde que actualmente se desenvolven no sistema sanitario español.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de conductas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermería, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermería ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermedade.

C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informarar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de realizar enquisas epidemiolóxicas e resolver estudos epidemiolóxicos de brotes de enfermidades ou situacións desfavorables en relación coa saúde.	A1	B1	C26	D1
	A2	B3		D2
	A3	B6		D3
	A4	B15		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber aplicar intervencións de formación para a saúde para contribuír a resolver problemas de saúde colectivos.	A1	B2	C19	D1
	A2	B4	C20	D2
	A3	B5	C21	D3
	A4	B8	C22	D4
	A5	B9	C23	D5
		B10	C24	D6
		B11	C25	D7
		B16	C27	D8
		B17		D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1. EPIDEMIOLOXÍA DAS ENFERMIDADES TRANSMISIBLES	1.1. Conceto de enfermidade transmisible infecciosa, enfermidades emerxentes 1.2. E. transmisibles por vía aérea 1.3. E. transmisibles por vía hídrica y alimentaria 1.4. E. susceptibles de inmunoprevención 1.5. E. emerxentes 1.6. Zoonose e E. transmitidas por vectores 1.7. E. relacionadas coa inmunoprevención
TEMA 2. EDUCACIÓN PARA A SAÚDE	2.1. Enfoques e modelos de EPS 2.2. Planificación de programas e/ou actividades 2.3. Métodos e medios de EPS 2.4. Entrevista clínica

TEMA 3. EPIDEMIOLOXÍA E PREVENCIÓN

- 3.1. Estratexias de prevención
- 3.2. Obesidade
- 3.3. Enfermidades cardiovasculares
- 3.4. Cáncer
- 3.5. Actividade física e saúde
- 3.6. Alimentación e saúde
- 3.7. Saúde laboral

TEMA 4. ATENCIÓN PRIMARIA DE SAÚDE.

- 4.1. Principios xerais
- 4.2. Organización e funcionamento dos Servizos de Atención Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	25	24	49
Eventos científicos	2	5	7
Saídas de estudo	2	6	8
Lección maxistral	44	90	134
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Presentación	1	22	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Entrevistas que o alunado manterá ca profesora da materia para o asesoramento/desenrolo das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
-----------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Observación sistemática	Recompilación de datos sobre a participación e actitude do alumno, nas actividades expostas nos seminarios e nas las clases teóricas. Nota de corte 5. No caso de non ter superado este apartado o alumno deberá facer unha proba práctica onde terá que demostrar o seu coñecemento sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5.	20	B1 C19 D1 B2 C20 D2 B3 C21 D3 B4 C22 D4 B5 C23 D5 B6 C24 D6 B8 C25 D7 B9 C26 D8 B10 C27 D9 B11 D10 B15 D11 B16 B17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	60	A1 B1 C19 A2 B2 A5 B4 B9 B10 B11 B15 B17

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto ... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	B11 C20 D1 B15 C21 D2 B16 C23 D3 C24 D4 C25 D5 C26 D6 D7 D8
--------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira edición: É indispensable aprobar cada unha das partes avaliadas cun 5 como nota mínima (o exame, as presentacións e a participación nos seminarios) para superar a materia.

Avaliación para a modalidade non presencial: Esta modalidade pode ser escollida en dúas situacións diferentes: 1. Os alumnos que por causas debidamente xustificadas non lles resulte posible a asistencia regular aos seminarios (máis do 90%), neste caso os alumnos deberán comunicar ao comezo da materia e por escrito á profesora responsable que non van asistir a devanditos seminarios, xustificando debidamente este feito. 2. Os alumnos que por diferentes causas, sempre xustificadas, non cumpran a porcentaxe mínima de asistencia. Nos dous casos non terán opción á modalidade de avaliación continua, pasando á modalidade non presencial. A avaliación da modalidade non presencial constará de dous partes: 1. Un exame con preguntas de desenvolvemento. É necesario sacar un 5 sobre unha puntuación de 10 para aprobar (60% da nota final). 2. Un exame sobre os contidos dos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. (40% da nota final).

Segunda edición: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo do mesmo xeito que as condicións (aprobar cada unha das partes avaliadas para superar a materia), nota de corte un 5.

Convocatoria de fin de carreira: Criterio de avaliación: exame de preguntas de desenvolvemento (100%). Nota de corte 5.

Datas de exame: As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, así como a convocatoria fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola como no taboleiro de información para o alumnado no centro. A data/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais serán as aprobadas e publicadas na web e taboleiros de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martín-Zurro A., Jodar G., **Atención familiar y salud comunitaria**, 1ª, Elsevier, 2011

Burns N y Grove S., **Investigación en enfermería**, 5ª, Elsevier, 2015

Piedrola Gil, **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 12ª, Elsevier, 2015

Mazarrasa y col., **Salud Pública y enfermería comunitaria**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Martín Zurro A y Cano Pérez JF, **Atención Primaria. Concepto, organización y práctica clínica**, 6ª, Elsevier, 2003

Pérez Fernández MR, **Principios de Hidroterapia y Balneoterapia**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Plan de Continxencias

Descrición

===MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da

docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Eventos científicos, seminarios e lección maxistral

* Metodoloxías docentes que se modifican

Utilizarase a plataforma FAITIC para a entrega do temario de forma secuenciada así como de documentación que facilite a ampliación do mesmo e as aulas do Campus Remoto para impartir a docencia, os seminarios e realizar as tutorías.

Traballo tutelado. Os alumnos en grupos de 4, elaborarán un traballo relacionado coa temática da materia que será revisado pola profesora até a entrega do documento definitivo. Nota de corte: 5

Resolución de problemas de forma autónoma: Actividade na que se formulan problemas e exercicios relacionados coa materia. Os alumnos deben desenvolver a análise e resolución dos exercicios propostos pola profesora responsable de forma autónoma. Nota de corte: 5

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

Vía correo-e, a través da plataforma FAITIC e en aula virtual

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Nutrición en saúde pública <http://gesdoc.isciii.es/gesdoccontroller?action=download&ide=11/01/2018-5fc6605fd4>

Actividade física en saúde pública http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1135-57272011000400001

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas pendentes que se manteñen

Mantense o mesmo deseño de probas, utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición (aulas virtuais Campus Remoto e Faitic) e as modalidades do exame escrito non presencial (ben por correo electrónico, Faitic ou cuestionarios e ferramentas de avaliación facilitadas por Moodle, previo coñecemento do alumnado) recollidas no Manual de urxencias para a docencia e a avaliación debido ao Covid-19

Proba Exame preguntas de desenvolvemento: [Peso anterior 60%] [Peso Proposto 50%]. Nota de corte 5

Proba Observación sistemática: [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 30%]. Nota de corte 5

Proba Presentación: [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 20%]. Nota de corte: 5

É imprescindible aprobar cada unha das partes (exame, observación sistemática e presentación) para superar a materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión de enfermaría**

Materia	Xestión de enfermaría			
Código	O51G140V01207			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Núñez Masid, Eloína			
Profesorado	Núñez Masid, Eloína Souto Pereira, Montserrat			
Correo-e	eloina.nunez.masid@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Co estudo desta materia preténdese que o alumno adquira as competencias necesarias pra poder traballar no medio sanitario no marco da organización dos servizos de saúde, ofrecendo unha atención no coidado, asentadas nas normas de garantía de calidade.</p> <p>A través do programa docente, o alumno coñecerá o proceso administrativo dende calquer nivel de organización.</p> <p>Afondará nos modelos de Sistemas Sanitarios, a súa creación, obxectivos e deseño.</p> <p>Desenvolverá competencias no eido da xestión de enfermería e dotarase de elementos de discusión para o pensamento e acción enfermeiras, actualizando os conceptos de xestión e administración sanitaria dentro do marco actual de política xeral.</p> <p>Facilitarase o coñecemento do medio laboral onde o alumno desenvolverá o seu labor como profesional.</p> <p>O desenvolvemento das competencias específicas desta materia, recomendan que o alumno teña adquirido previamente os coñecementos das materias de Fundamentos de Enfermería e Enfermería comunitaria I.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de analizar as contornas e políticas sanitarias máis significativas.	A1	B12	C45	D1
	A2	B15		D3
	A3			D5
	A4			D7
	A5			D8
Ser capaz de aplicar a política de calidade asistencial e a avaliación da calidade dos servizos de enfermaría.	A1	B12	C45	D1
	A2	B13	C46	D2
	A3	B15	C47	D3
	A4		C48	D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1. O Proceso administrativo nos servizos de saúde.	Definición, etapas e características. Información e comunicación no proceso administrativo. Relación entre enfermaría e administración. Función administrativa, niveis, teorías e modelos enfermeiros na administración. Fases do proceso administrativo: planificación, xestión, dirección e control.
TEMA 2. Análise das contornas sanitarias.	Contorna sanitaria e conceptos de saúde. Sistemas de atención á saúde. Tipos.
TEMA 3. Políticas sanitarias, central e autonómica.	Sistema Nacional de Saúde. Sistema Galego de Saúde. Lei Xeral de Sanidade.
TEMA 4. Políticas sanitarias máis significativas a nivel mundial.	Sistemas sanitarios próximos á nosa contorna.
TEMA 5. Xestión de servizos de enfermaría, características e procesos.	Dotación de persoal. Selección, contratación. Programación-Sistemas de clasificación dos enfermos: GDR-Traballo por enfermo. PNR. Elaboración de carteleiras de persoal. Política de persoal. Absentismo. Rotacións. Formación Saúde laboral. Enfermidade profesional.
TEMA 6. Concepto de calidade e seguridade.	Concepto de Calidade na atención sanitaria. Definicións. Compoñentes. Enfermaría e Calidade. Evolución histórica. Control e Garantía de Calidade. Valoración da Calidade: estrutura-proceso-resultado. Indicadores, criterios e estándares de calidade. Programas de avance e garantía de calidade.
TEMA 7. Política de calidade asistencial e avaliación da calidade dos servizos enfermaría.	Definición e obxectivos. Características do control. Tipos e medios. Problemas do control.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	3	17	20
Seminario	10	13	23
Lección maxistral	36	70	106
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, ...

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Transmisión de coñecementos, ofrecendo un enfoque crítico da disciplina que leve aos alumnos a reflexionar e descubrir as relacións entre os diversos concetos, formar unha mentalidade crítica na forma de afrontar os problemas e a existencia dun método.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	"Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas."
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O estudante, de maneira grupal elaborará un traballo sobre unha organización integral de unha unidade de hospitalización ou de atención primaria. O alumnado deberá ter superado o traballo con alomenos un 5 para poder facer media.	35	A1	B12	C45	D1
			A2	B13	C46	D2
			A3	B15	C47	D3
			A4	C48	D4	D5
			A5	D6	D7	D8
					D9	D10
Seminario	Desenrolo das fases do procedemento administrativo: Planificación, Dirección, Execución e Control. O alumnado deberá ter superada esta fase con alomenos un 5 para poder facer media.	5	A1	B12	C45	D1
			A2	B13	C46	D2
			A3	B15	C47	D3
			A4	C48	D4	D5
			A5	D6	D7	D8
					D9	D10
					D11	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen 30 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta e contando como negativas as respostas incorrectas. para superar este exame deberá alcanzar alomenos un 5 para poder facer media	60	A1	B12	C45	D1
			A2	B13	C46	D2
			A3	B15	C47	D3
			A4	C48	D4	D5
			A5	D6	D7	D8
					D9	D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade non presencial dos seminarios.

Para esta modalidade non presencial, entendendo por ésta a ausencia de máis do 10% dos seminarios, deberanse presentar dous traballos sobre dous temas tratados nos seminarios e realizarase un exame que inclúen 50 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta, contando como negativas as respostas incorrectas.

Aquelas partes nas que non se obtivera unha calificación igual ou superior ao 5, deberán recuperarse nas seguintes edicións.

Os criterios de avaliación para a 2ª edición ordinaria e fin de carreira serán os mesmos que para a modalidade non presencial

As datas dos exames/probas de avaliación, serán as marcadas no calendario oficial académico da UVigo e que estarán dispoñibles na páxina web da Escola, así coma no taboleiro de anuncios para o alumnado no centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dee Aun Gillies, **Gestión de enfermería**, 1ª edición, Masson Salvat, 1994

Álvarez Nebreda Carlos, **Administración sanitaria y sistemas de salud**, 1ª edición, Síntesis, 1994

Bibliografía Complementaria

Mª Paz Mompert García, **Administración de Servicios de Enfermería**, 1ª edición, Mason salvat, 1994

Temes José Luis/Pastor V., **Manual de gestión hospitalaria**, 1ª edición, MCGraw-Hill, Interamericana de España, 1996

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Outros comentarios

O alumno debería consultar a prensa especializada, Mundo sanitario, Diario médico e artigos de xornais da prensa xeral de actualidade en política sanitaria e artigos de opinión.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade de Vigo, establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado, a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen, se colgaran na plataforma de FAITIC os distintos temas.

* Metodoloxías docentes que se modifican, no caso de non poder ter clases presenciales o alumnado estudaría os temas colgados na plataforma e solventaría as dúbidas por vía telefónica ou por email co profesorado.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías), a través de teléfono ou por correo electrónico co profesorado da materia.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

No caso de que o exame tipo test nesas datas non se tivera realizado cambiaríase por un traballo individual dun dos temas, o que suporá o 60% da avaliación. Mantense o traballo grupal co mesmo peso na avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas I**

Materia	Prácticas clínicas I			
Código	051G140V01208			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é achegar coñecementos e habilidades, relacionados co manexo das intervencións e actividades enfermeiras, orientadas ao coidado, para satisfacer as necesidades básicas do ser humano no continuum saúde/enfermidade.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria

B17	Realizar cuidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de cuidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do cuidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os cuidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar cuidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións cuidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade, garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersonal que garanta a dignidade e confidencialidade.	A1	B1	C8	D1
	A2	B3	C11	D2
	A3	B6	C12	D3
	A4	B7	C15	D4
	A5	B8	C17	D5
		B9	C18	D6
		B11	C26	D7
		B12	C29	D8
		B15	C31	D9
		B16	C33	D10
		B17	C42	D11
		B18	C49	

Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia, aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C10	D3
	A4	B4	C11	D4
	A5	B5	C12	D5
		B6	C13	D6
		B10	C15	D7
		B12	C17	D9
		B13	C18	D10
		B14	C19	D11
		B15	C22	
		B16	C23	
		B17	C24	
			C25	
			C29	
			C31	
			C33	
			C35	
			C36	
			C37	
		C44		
		C49		
		C50		

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionais, que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en centros de atención primaria, centros asistenciais, sociosanitarios e hospitalais.

Prácticas clínicas a realizar en unidades de hospitalización xeral. PROCESO ENFERMEIRO: manexo taxonomía NANDA, NIC, NOC.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Prácticum, Practicas externas e clínicas	178	0	178
Seminario	18	0	18
Actividades introductorias	2	0	2
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates ... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. As prácticas clínicas desenvólense nun contexto relacionado cunha profesión na área das Ciencias da Saúde.
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.

Actividades introductorias/Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión. Teñen carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente á área das Ciencias da Saúde.
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola/o supervisora/or da Unidade, co asesoramento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas. Asistencia obrigatoria do 100% das horas. As faltas de asistencia NON recuperadas, supón a non valoración da rotación, e a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	45	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C4 C8 C10 C11 C12	D1 D2 D3 D4 D5
				B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	C13 C15 C17 C18 C19 C22 C29 C31 C33 C35 C36 C37	D6 D7 D8 D9 D10 D11
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico, desenvolvendo o proceso de enfermería nun paciente da Unidade de prácticas no que realice a súa estancia clínica, que estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Faitic. A presentación será individual. Prazos de entrega: consultar faitic. A non presentación do traballo nas datas establecidas, supón a non superación da materia. Nota de corte 5 en cada apartado do traballo. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	45	A1 A2 A3 A4	B2 B3 B4 B5	C17 C18 C19 C23	D1 D2 D3 D4
				B6 B14 B16	C24 C26 C29	D7
					C44 C50	
Cartafol/dossier	Elaboración dun informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas. Normas de presentación: consultar no Faitic Prazo de entrega: Consultar no faitic Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	10	A1 A2 A3 A4	B2 B5 B16	C15	D1 D2 D4 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes **soamente** poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar o relativo á avaliación do estudo de casos e/ou o cartafol/dossier, segundo corresponda. Asimesmo nesta 2ª edición soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido

na Guía de Prácticas Clínicas, e sempre que haxa dispoñibilidade no Centro Sanitario de referencia.

Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:- Presentar o mesmo caso clínico da edición anterior, modificado e corrixido. **A nota máxima** a acadar será un **5**.- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto ao da edición anterior. **A nota máxima** a acadar será un **10**.

Entrega do cartafol/dossier e estudo de casos: consultar datas a través da plataforma FAITIC.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e forma na Escola.

- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados a unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicas.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

-É obrigatorio subir á plataforma **FAITIC** no apartado "**usuarios**" unha **foto** que permita a identificación da/o alumna/o.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NANDA International, **Definiciones y clasificación 2018-2020 de NANDA International**, 11ª, ELSEVIER, 2019

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería, NIC**, 7ª, Elsevier, 2018

Sue Moorhead Elizabeth Swanson Marion Johnson Meridean Maas, **Clasificación de resultados de Enfermería, NOC**, 6ª, Elsevier, 2018

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry & Potter, **Guía Mosby de Técnicas y procedimientos en enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Revista Enfermería Clínica,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Bibliografía Complementaria

<http://www.gneaupp.org>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

Nursing,

www.enfersalud.com,

Metas de Enfermería,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma FAITIC, a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

Plan de Continxencias

Descrición

A lexislación vixente conforma a profesión de Enfermeira/o como profesión regulada cuxo exercicio, de acordo co disposto no artigo 12.9 do Real Decreto 1393/2007, no que se establece a ordenación dos ensinos universitarios oficiais, require da posesión do correspondente título oficial de Grao, obtido conforme ás condicións establecidas polo Goberno no Acordo de Consello de Ministros do 8 de febreiro de 2008, publicado no Boletín Oficial do Estado do 27 de febreiro de 2008.

Na orden CIN/2134/2008, de 3 de xullo, establécense os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habilitan para o exercicio da profesión de Enfermeira/o.

Como o título de Graduada/o en Enfermería pola UVigo é presencial e habilita para o exercicio dunha profesión regulada, no relativo ás prácticas clínicas, considérase imprescindible a formación presencial nos centros sanitarios de referencia o que non pode ser modificado sen a pertinente instrución específica das autoridades competentes. A realización de prácticas clínicas presenciais é un condicionante para que poidan ser avaliadas.
